

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

12. Augustinus quatuor capitales Christianismi veritates contra quatuor
potentißimos errores fundavit; unitatem capitis Ecclesiae, unitatem
Corporis, unitatem Sacramenti incorporationis, unitatem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT XII

Augustinus quatuor Capitales Christianismi veritates contra quatuor potentissimos errores fundavit; unitatem Capitis Ecclesie, unitatem corporis, unitatem Sacramenti incorporationis, unitatem gratie; ostenditur de tribus primis.

Hic est enim ille, qui quatuor precipua veritatis dogmata, tanquam quatuor generalia Christianae doctrinae capita & principia, totidemque fluvios paradisi fundavit ac stabilivit. Quae cum ante ipsum humili potius fidei simplicitate, quam intelligendi perpicacia tenerentur, quatuor potentissimis erroribus occasionem obscuritate sua praebuerunt, ut quadruplex Religionis nostrae fundamentum ingenti ausu & molimine concuterent; unitatem Capitis, Filij Dei; unitatem corporis ejus, Ecclesiae; unitatem Sacramenti incorporationis, quod est baptismus; unitatem ac veritatem vitae, hoc est, gratiae per Christi crucem datae, qua corpus hoc ab illo capite vegetatur, & sine qua lex nova nihil veteri antecelle-

ret. ^A *luctatum esse, sed Deum inaccessibilem, sive Patrem quemadmodum apud sanctum Hilarium videre licet. Hinc ergo continuo sectarii inferebant, ex istorum Patrum auctoritate, Filium Patre minorem esse, quod visibilis factus, internuncij vice ad homines pro Patre per tot saecula functus esset. Hac, inquit sanctus Ambrosius, est causa erroris, hac origo haeresis Arianae. Quod & Athanasio, & Gregorio Nazianzeno, vel ijs certe, qui librorum ad Theophilum & orationis quadragesimae nonae apud Nazianzenum auctores sunt, tan-tope re placuit, ut haec eadem verba vel Ambrosio praeformaverint, vel ex Ambrosio in sua scripta transfulerint. Cum igitur istud ex Ambrosio praefortore suo didicisset Augustinus, adversus constantem praecedentium sententiam, magno ausu, majore constantia subnixus, scripturarum pondere, & rationum gravissimam acurmine ac textura, primus panis velis in libris de Trinitate demonstravit, omnes apparitiones illas veteris Testamenti non Deo, sed Angelo esse tribuendas. Quae causa fortassis fuit, cur libros illos tot annis suppresserit, ne forte nimis praecipiti audacia illam tot Patrum antiquorum sententiam, atque unam praecipuum Arianorum praesidium subvertisse videretur.*

Quod ad secundum attinet, unum illud brevitate causa suffecerit; Augustinum esse, qui veritatem de Ecclesia Catholica, qui notas ejus, quibus tanquam vivis coloribus insignita dignoscitur, qui officia, potestatem, praerogativas, omnesque dotes ejus tanta ubertate diduxit, tanta luce declaravit, tot scripturarum rationumque vinculis, veluti Dei tabernaculum contra omnium tempestatum impetus munivit, ut & praecedentes Optatum ac Cyprianum tanto intervallo post se reliquerit, quanto prima embryonis lineamenta, jam editus in lucem factus; & posteriorum nemo, sive Patrum, sive Doctorem, quicquam alicujus ponderis protulerit, quod non eis Augustinus praeformaverit. Ille quippe nunc omnium in Ecclesia tuenda solertissimus est, qui Augustini nervos intendere, & Augustini arma tanquam Herculis, Christiani clavam, in adversarios intorquere didicerit.

De tertio, videlicet baptismo, quo incorporamur Ecclesiae, hoc unum aio; Augustinum esse, qui primus inter omnes Patres veritatem, unitatem, necessitatem, & energiam baptismi-

2 In Apol. 2. & sine qua lex nova nihil veteri antecelle-
ret.
Tribuunt.
b. 5. cap. 1. lib. 3. c. 23.
c. lib. 1. p. 1.
d. 1. c. 7.
d. lib. 2. c. 17.
Mar. c. 27.
e. lib. 3. c. 9.
e. lib. 2. ad
Gent. c. 5.
c. 19.
f. lib. 4. cont.
Arian. &
apud eundem
lib. 4. ad
Theoph.
g. lib. 1.
h. lib. 2.
i. lib. 4. c. 5.
j. cont. Eu-
nom.
k. Homil. 16
in actus
Apost.
l. In Aucto-
rit. n. 29.
m. lib. de filij
Eri. c. 8.
n. lib. 5. in
Esd. c. 10.
o. Conc. Sirm.
Can. 15.
p. ad
Hilar. lib.
de Synod.

Amb. lib. de
Filij divinit.
c. 3.

Vide ista
verba apud
Athanas.
lib. ad Theo-
phil. & apud
Nazian. orat.
49.

baptismatis viâ omnibus antegressis inuistatâ & ignotâ stabilivit, non ista omnia pondere Scripturarum astruendo, quod ante ipsum Optatus Milevitanus infeliciter tentaverat; sed solâ Ecclesiæ autoritate, atque traditione. Quod ita luculentè præstitit, ut quicumque

cum tempore subsecuti sunt, nihil magis contra sui temporis hæreses opponere poterint, quod non ex Augustino compilassent. Neque mirum sanè, cum illi, qui doctrinam ejus medullitus imbibierunt, profundius hoc Sacramentum penetrasse videantur.

CAPVT XIII.

Item de quarto. Primus Augustinus intelligentiam divinæ gratiæ & novi Testamenti fide crediti aperuit fidelibus, & Ecclesiæ.

DE quarto divinâ gratiâ, quid dixerit? Imò verò quid non dixerit? Augustinum esse, qui Christi gratiam fundamentum Religionis Christianæ, quemadmodum eam ipse non semel vocat, sine quâ vita, passio, mors, & resurrectio Salvatoris evanesceret, primus in Christianorum intelligentia fundavit. Cujus veritas ante ipsum tantis tenebris involuta, tot sinuosis anfractibus latebrosa, tot inexplicabilibus laqueis impedita fuit, ut illi uni debeamus, si quid recti de isto ligno vitæ, de isto manna abscondito, de ista vita nostra ex mortuis, de secretis vitæ æternæ, quam gratiam Apostolus dixit, intelligendo assequimur. Ut non immeritò dici queat, id in explicatâ divinæ gratiæ publicatione præstitisse sanctum Augustinum, quod in propalatione divinitatis verbi Dei Joanni Evangelistæ tribui solet. Ut enim ille in scriptis suis, inter Apostolos & Evangelistas primus, clarâ prædicatione divinitatem Verbi Dei intonuit: *In principio erat verbum*, quantumvis alijs Apostolis ante ipsum ea fuisset revelata: ita licet Patribus antiquioribus divina gratia in fide, & oratione, & actione, agnita fuerit, primus tamen Augustinus id, quod in eorum fide ac disciplina latebat, aperuit, thesaurosque gratiæ ac charitatis absconditos fidelium intelligentiæ patefecit.

Joan. I.

Jerem. 31.
Aug. lib. de
Spiritu & lit.
c. 19.
Joan. I.

Iam verò cum gratia Christi ipsum novum Testamentum sit: *Hoc est enim*, inquit Propheta, *passum*, seu ut Augustinus legit, *Testamentum quod feriam cum domo Israël, dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam*. Et: *Lex per Moysen data est; gratia & veritas per IESUM Christum facta est*: nonne jure merito dixerimus, primum esse inter sanctos Patres Augustinum, qui novum Testamentum Christianorum intelligentiæ divulgaverit? primum qui Dei benignitatem erga peccatores ineffabilem, qui gratiæ efficaciam in solatium amoris, & in exitum erroris, toti mundo insinuaverit? Nec verò nudis tantum ac simplicibus enuntiatis usus, quemadmodum auctoritate suâ Apostolus fecit, ut fidei de Christi gratia fundamenta collocaret: sed innumeris discursibus, quic-

quid clausum tegebatur, ingenio certè non humano, sed per illud: *Tolle, lege*, divinitus illustrato, posteritati tantâ ubertate reclusit, ut sicut Augustini documentis de Ecclesiâ nihil omnino lucis posterorum labor adjicere potuit; ita tota latitudo veritatis de gratia & quicquid ex Scripturis per humanam industriam divinitus in terris accensam educi potuit, hujusce profundi Doctoris monumentis comprehensum sit. Nihil enim tanta posterorum consuetudo tam uberi fonti hæcenus adjecit, nisi multarum repugnantium opinionum farraginem, ex quibus non nisi vnam, vel fortasse nullam veritas probet.

Quæ quidem si ita sese habeant, quemadmodum se habere veritas clamat, duo profectò consecranea sunt, quæ magnitudinem sancti Augustini pœnè supra fidem efferunt. Vnum est, quod cum Ecclesiâ sit, articulos fidei ab hæreticis impetitos, vel per hominum negligentiam obscuratos, Christianis proponere & exponere, hoc ipsum vice versâ (Deo vas illud electionis in hoc opus à matris utero segregante) in difficultatibus Dei gratiam attinentibus toti Ecclesiæ præstitit Augustinus. Alterum ex priore nascitur; quòd cum in omnibus Capitibus Christianæ Religionis, dum ab hostibus impugnantur, omnes Doctores quaquaversum dissuli scientiam suam, ultimumque veritatis decretum ab Ecclesiâ derivare consueverint; hic è contrario Ecclesiâ non eam ex omnibus Patribus ac Doctoribus, quos in definiendis controversiis consulere solet, sed ex uno solo hauserit Augustino. Quod profectò vererè dicere, nisi inter peritos constaret, omnia Synodorum decreta, quibus & olim veteres Tenebriones hostes gratiæ in Carthagenensî & Arausicanâ, & hoc sæculo novos in Tridentina prostravit, verbotenus ex Augustini sententijs esse formata: quas dogmaticas & canonicas habendas esse, tota Ecclesiâ judicavit. Quæ quidem eadem auctoritate suâ reliqua ferè universæ doctrinæ capita, quæ de Dei gratia tot voluminibus tradidit, si fuisset opus, definire potuisset. Nam ex illis quæ definiuit, cætera tam arcto nexu religata sunt, ut una sine alteris salva esse nequeant, quemadmodum suo nos loco dicturi